

MATÈRIA 2.1. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions. Significança	
ECTS: 6	TIPUS ASSIGNATURA: Obligatòria
ORGANITZACIÓ TEMPORAL: Semestral	SEQÜÈNCIA DINS EL PLA: 1r Semestre
PRESENCIALITAT: 80% en línia / 20% presencial	LLENGÜES: Anglès, Castellà, Català
COORDINACIÓ: Dra. Morena Ferreira	PROFESSORS: - Dra. Morena Ferreira - Dr Josep Grau - David Cohen - Mario Omar - Juan A. Herráez - Dr. Fernando Carrera
DESCRIPCIÓ DELS CONTINGUTS	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Categories de risc associades a agents de degradació. Tipus i identificació de riscos. 2. Estimació de magnituds de risc. 3. Norma UNE ISO 18000:2018. 4. Significats atribuïts al valor i la pèrdua de valor d'un bé cultural. Significança. 5. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en museus, arxius i biblioteques. 6. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en monuments. 7. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en jaciments arqueològics. 	
RESULTATS D'APRENENTATGE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Demostrar coneixements avançats en relació amb les diferents categories de risc associades a la degradació dels béns culturals, per a la seva posterior identificació i avaluació en els processos de propostes de CP. 2. Demostrar coneixements i comprensió de caràcter avançat en relació amb els processos d'estimació de magnituds de riscos en les estratègies de prevenció de CP. 3. Demostrar el coneixement de les normatives internacionals referents a CP i l'ús i l'aplicació adequat de les mateixes. 4. Demostrar una comprensió crítica i uns coneixements avançats en relació amb el concepte de significança atribuït a un bé cultural. 5. Mostrar capacitat per aplicar el concepte de significança en un projecte estratègic de priorització i presa de decisions en el disseny de protocols de CP més adients en cada cas. 6. Demostrar coneixements de les diferents estratègies de control de riscos del patrimoni i ser capaç de prendre decisions, tenint en compte els criteris de priorització en la programació d'un projecte de CP, ja sigui en espais tradicionals com ara museus, arxius i biblioteques, com en béns culturals relacionats amb monuments o en jaciments arqueològics. 	
COMPETÈNCIES GENERALS	
<p>(CG1). Ser capaç d'identificar la necessitat d'adquirir més coneixements i d'assumir responsabilitats pel que fa a l'aprenentatge continuat de manera autodirigida o autònoma.</p> <p>(CG3). Demostrar la capacitat d'analitzar i desenvolupar processos de treball, de planificar i gestionar els projectes propis, i comunicar conclusions i coneixements a públics especialitzats i no especialitzats de manera clara i sense ambigüitats.</p> <p>(CG4). Ser capaç de treballar en equip amb iguals, aplicant els coneixements adquirits i la seva capacitat de lideratge i de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts, dins de contextos multidisciplinaris i atenent els criteris de sostenibilitat i perspectiva de gènere.</p> <p>(CG5). Ser capaç de desenvolupar les activitats amb reflexió sobre la responsabilitat social i ètica, perspectiva de gènere, honestat intel·lectual, desenvolupament sostenible i integritat científica, vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.</p>	
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	
<p>(CE1). Demostrar una comprensió crítica i uns coneixements de caràcter avançat en l'anàlisi dels béns culturals mobles i immobles, el seu medi ambient, el seu estat de conservació, i l'ús i la gestió que se'n fa.</p> <p>(CE2). Demostrar estar familiaritzat amb els mètodes i els processos d'anàlisi dels riscos de deteriorament, que poden afectar a les obres en trànsit, sales d'exposició, magatzem o <i>in situ</i>.</p> <p>(CE3). Demostrar un coneixement avançat dels protocols específics en la definició de prioritats, per proposar accions urgents en situacions i fenòmens complexos de Conservació Preventiva.</p> <p>(CE4). Demostrar un ampli coneixement i comprensió crítica dels conceptes teòrics fonamentals, normatius i ètics, de la Conservació Preventiva a partir de la normativa internacional.</p> <p>(CE5). Demostrar coneixements avançats dels principis, metodologia i procediments necessaris per a la investigació en Conservació Preventiva.</p>	

(CE6). Ser capaç de dissenyar mètodes de seguiment, control dels riscos de deteriorament, models predictius i monitorització, per optimitzar els recursos i mitjans tècnics disponibles per a la resolució de problemes, tenint en compte el valor i la significança.

((CE9). Demostrar capacitat d'identificar les diferents eines de gestió de la Conservació Preventiva al seu abast, emprant la més adequada en cada cas.

(CE10). Ser capaç de descriure i aplicar la normativa internacional de control de qualitat en els procediments i utilitzar la normativa de seguretat i higiene en els projectes de Conservació Preventiva.

(CE12). Ser capaç d'aplicar els mitjans tecnològics més avançats per dissenyar plans integrals de Conservació Preventiva tant en béns mobles com immobles.

ACTIVITATS FORMATIVES

NÚM.	ACTIVITAT	HORES	PRESENCIALITAT	MODALITAT
1	Classe teòrica en línia asincrònica	20	0%	Asincrònica
2	Classe teòrica en línia sincrònica	10	0%	Sincrònica
4	Esdeveniments científics i/o divulgatius	10	50% presencial 50% en línia	- Sincrònica
5	Estudi o anàlisi de casos	30	50% presencial 50% en línia	- Sincrònica
6	Fòrum de discussió	10	0%	Asincrònica
7	Exercicis d'autoavaluació	5	0%	Asincrònica
10	Sortides de camp	10	100%	-
11	Presentació/exposició de treballs	10	0%	Sincrònica
12	Treball autònom	45		
TOTAL		150		

DISTRIBUCIÓ DE CONTINGUTS I PROFESSORAT

TEMA	PROFESSORAT EN LÍNIA	PROFESSORAT PRESENCIAL
1. Categories de risc associades a agents de degradació. Tipus i identificació de riscos.	Dra. Morena Ferreira	-----
2. Estimació de magnituds de risc.	Dra. Morena Ferreira	-----
3. Norma UNE ISO 18000:2018.	Dr. Josep Grau	Dr. Josep Grau
4. Significats atribuïts al valor i la pèrdua de valor d'un bé cultural. Significança.	Dr. David Cohen Dr. Mario Omar	Dr. Josep Grau
5. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en museus, arxius i biblioteques.	Juan A. Herráez	Juan A. Herráez
6. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en monuments.	Juan A. Herráez	Juan A. Herráez
7. Estratègies de control de riscos. Priorització i programació de presa de decisions en jaciments arqueològics.	Dr. Fernando Carrera	-----

Cada curs es penjarà a la plana web del Màster la temporització concreta de la matèria, tant pel que fa a la docència en línia com la presencial del mes de gener.

METODOLOGIES DOCENTS

1. Mètode expositiu / classes teòriques sincròniques.
2. Mètode expositiu / classes teòriques asincròniques.
4. Seminari/conferència de professionals experts.
5. Resolució d'exercicis i problemes.
6. Aprenentatge basat en problemes/projectes.
7. Estudi de casos.
8. Treball en grup.
9. Tutories.
11. Estudi i treball individual.

AVALUACIÓ

CRITÈRIS D'AVAUACIÓ

- Capacitat d'assimilar i transmetre els coneixements teòrics de forma escrita i/o oral.
- Ús correcte de la terminologia específica.
- Participació de l'alumne en les activitats proposades.
- Interès en la recerca d'informació relacionada amb les activitats proposades.

L'avaluació és contínua i formativa, de tal manera que les activitats d'avaluació es dissenyen per facilitar que l'alumne assolixi els objectius i les competències del títol.

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ		% PONDERACIÓ MÍNIMA	% PONDERACIÓ MÀXIMA
1.	Exercici d'autoavaluació	0	10
2.	Test / prova d'avaluació	15	25
3.	Treballs	25	75
4.	Proves orals	5	25
5.	Participació al fòrum /assistència i participació a classe	5	15
6.	Assistència a conferències i activitats complementàries	10	20
9.	Informe de tutoria	5	15

Les activitats que es lliuren en línia es solen penjar al servidor del Moodle directament des de l'ordinador de cada alumne al seu espai del portal. Cap altre alumne pot visualitzar la feina, només el professor.

Els criteris d'avaluació per a cadascuna de les activitats d'aprenentatge i d'avaluació seran accessibles a la introducció de la matèria, al Moodle.

El sistema de qualificacions general que s'aplica a totes les matèries d'aquest Màster és el que estableix l'article 5 del Reial decret 1125/2003.

OBSERVACIONS

Es requereix coneixement bàsic d'ús d'Internet i navegació en xarxa.

És necessari ordinador i connexió a Internet.

Hi ha un percentatge elevat de bibliografia en anglès.

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

- Ashley-Smith, J. A rough guide to risk. In Risk Assessment for Object Conservation. 1999. pp.16-33.
- Waller, R., Conservation risk assessment: a strategy for managing resources for preventive conservation, *Studies in Conservation*, 1994, 39:sup2, pp.12-16, DOI: 10.1179/sic.1994.39.Supplement-2.12
- Ashley-Smith, J. Calculated risk. In Risk Assessment for Object Conservation. 1999. pp.120-137.
- Taylor J. Technical note 9: Risk Assessment and Risk Management. In Taylor, J. and Beltran V. (ed.) *Managing Collection Environments Technical Notes and Guidance*. 2023. Getty Conservation Institute. pp.129-141.
- Pedersoli, J., Antomarchi, C., Michalski, S. Analyse. In *A Guide to Risk Management of Cultural Heritage*. 2016. ICCROM-CCI. Pp.60-89.
- Norma UNE ISO 18000:2018
- Cohen, D. "La valoración de las colecciones para la gestión de riesgos: reflexiones en torno a la definición y el manejo del patrimonio cultural". En: *La gestión de riesgos para el patrimonio cultural. Casos y experiencias para la conservación del patrimonio cultural de Latinoamérica*. Cohen, D. (ed.), 11-53. Editorial Académica Española, 2017. ISBN: 978-3-639-53692-8
- Cohen D. (2021) "Viejos problemas, nuevos desafíos: la valoración de colecciones y la gestión de riesgos para la conservación preventiva". En: *Abordagens e experiências na preservação do patrimônio cultural nas Américas e Península Ibérica*. Marcos José de a. Pinheiro, et al., (ed), p. 266-290. Rio de Janeiro: Editorial Morula. ISBN: 978658646430-6
- De La Torre, M. y Mason, R. "Introduction". En: *Assessing the Values of Cultural Heritage*, 2002, pp. 3-4.
- Herráez, J.A. (2022): El Plan de Conservación Preventiva de la Cueva de Altamira. Actas del I Encuentro Nacional de Arte Rupestre. IPCE, Ministerio de Cultura y Deporte.
- Herráez, J.A., et al. (2020): Guía para la Elaboración e Implantación de Planes de Conservación Preventiva. IPCE, Ministerio de Cultura y Deporte, mayo 2020.
- Varios (2018): ¿Y Después? Control y mantenimiento del Patrimonio Cultural, una opción sostenible. VI Congreso GEIC, Vitoria, septiembre 2018.
- UNE, Normalización Española (2018): UNE-ISO 31000:2018 Gestión del Riesgo. Directrices.

- Caetano, V.; Carrera, F.; Batarda Fernandes, A., Bacelar Alves, L.; Rivas, T.; Pozo-Antonio, J.S. (en prensa). Estrategias de conservación de arte esquemático en el área de Foz Côa (Portugal): valoración inicial. *VII Congreso Internacional "El arte de las sociedades prehistóricas"*, Cuenca 2022.
- Carrera Ramírez, F. (2013). Catalogación y conservación preventiva. El papel del conservador restaurador. En: Martínez Montero, J. (coor). *El conservador-restaurador de Patrimonio Cultural: nuevos retos del profesional ante la intervención de la obra de arte*. Universidad de León, págs. 93-115
- Carrera Ramírez, F. (2018). Conservación Preventiva de yacimientos arqueológicos: ¿empezamos?". *VI Congreso Grupo Español IIC*. GEIIC, págs. 374-383
- Carrera Ramírez, F. (2022). Estrategias para la protección, ¿cómo gestionar el riesgo? En: *Actas del I Encuentro Nacional de Arte Rupestre: Investigación, conservación, gestión y difusión*. Madrid, Ministerio de Cultura. págs. 171-182.